

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

протокол № 1 від «17» листопада 2021 р.

Голова Вченої ради

Ректор

Микола Кириченко

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ДЗВО «Університет менеджменту
освіти»

від «23» листопада № 01-01/715

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ,
ОТРИМАНИХ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ
У ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні

Ради із забезпечення якості освіти

та освітньої діяльності

ДЗВО «Університет менеджменту
освіти»

Протокол № 2 від 10.11.2021 р.

Київ – 2021

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ	4
3. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ... 5	5
4. ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ ШЛЯХОМ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	6
5. ПОРЯДОК ВАЛІДАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ ШЛЯХОМ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	7
6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	9
Додаток 1	10
Додаток 2	11

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення регламентує порядок зарахування у Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» (далі - Університет) здобувачам освітніх ступенів бакалавра, магістра, доктора філософії, доктора наук (далі - здобувачі вищої освіти) результатів неформальної освіти, яка здобувалася за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій під час навчання на території України чи за її межами, а також інформальної освіти, яка здійснювалася здобувачами та у порядку самоосвіти.

Положення також застосовується для зарахування результатів неформальної освіти за умови використання інших кредитних систем на основі здійснення експертного оцінювання й визнання навчальних досягнень, кваліфікацій здобувача шляхом автоматичного трансферу кредитів з використанням європейського трансферу та накопичення кредитів ЄКТС (European Credit Transfer System).

1.2. Положення про визнання в Університеті результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті (далі - Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-УІІ, Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-УІІІ, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів від 29.04.2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. №579, Наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у закладах вищої освіти.

1.3. Розроблення Положення зумовлено:

- необхідністю оновлення й осучаснення соціально-економічних і духовних умов розвитку українського суспільства;
- процесами становлення демократичної, правової держави, розвитком громадянського суспільства;
- інтеграцією України до Європейського співтовариства;
- необхідністю удосконалення системи загальної середньої, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти і навчання впродовж життя.

1.4. Відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону України «Про освіту» результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

1.5. Університет визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

Формальна освіта - це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (далі - ЄКТС) – система трансферу й накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Кредити присвоюються здобувачам після завершення необхідної навчальної діяльності та досягнення відповідних результатів навчання, що підтверджується належним оцінюванням.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові. Кваліфікація вважається повною у разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, що можна ідентифікувати, спланувати, оцінити, виміряти, та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження

освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти.

Засоби вимірювання результатів неформального чи інформального навчання - екзаменаційні білети, контрольні та тестові завдання, кваліфікаційні пробні роботи, інструменти, обладнання, матеріали та інші засоби відповідно до рівня кваліфікації та технологічних вимог.

Валідація – процес ідентифікації, документального оформлення, оцінювання та сертифікації в системі формальної освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти з метою набуття і реалізації відповідних академічних та професійних прав.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. В Україні існування неформальної освіти охоплює наступні галузі: позашкільна освіта; післядипломна освіта та освіта дорослих; громадянська освіта (різнопланова діяльність громадських організацій); шкільне та студентське самоврядування (через можливість набуття управлінських, організаторських, комунікативних та інших умінь); освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок (комп'ютерні та мовні курси, гуртки за інтересами тощо).

Інформальна освіта не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників, нерідко не обмежується часовими рамками.

Неформальна освіта може бути додатковою, альтернативною та/або суміжною (доповнюючою) до формальної освіти, може бути короткотерміновою і невеликої або великої інтенсивності, зокрема у формі програм неакадемічних обмінів, стажувань, короткотермінових курсів, конференцій, семінарів, олімпіад, практичних занять, літніх чи зимових шкіл, бізнес-шкіл, майстер-класів, тренінгів, курсів тощо.

Накопичення знань, умінь та навичок шляхом набуття життєвого досвіду передбачає інформальна освіта. Вона не завершується та не передбачає дипломів чи інших документів, що підтверджують її завершення. Інформальна освіта охоплює індивідуальну пізнавальну діяльність, спонтанну освіту, спілкування, читання, відвідини музеїв, театрів, мандрівки, засоби масової інформації.

3.2. Головна ознака неформальної та інформальної освіти - добровільність та щирий інтерес до предмету навчання.

3.3. Принципи неформальної та інформальної освіти:

- навчання з урахуванням поточних життєвих потреб (забезпечення освітніх потреб як суспільства загалом, так і окремого громадянина);
- гнучкі програми вибору змісту, форм, методів, терміну навчання;
- визнання права на освіту як одного із провідних фундаментальних прав людини у будь-якому віці, орієнтація на загальнолюдські цінності та ідеали гуманізму;
- системність в особистісному та професійному розвитку;
- доступність, безперервність й наступність освіти;
- визнання результатів попереднього навчання;

- взаємодія й партнерство державних органів, недержавних і громадських організацій у забезпеченні розвитку неформальної освіти дорослих;
- урахування особливостей культурно-освітніх потреб різних категорій дорослого населення.

3.4. Основні характеристики неформальної та інформальної освіти:

- організована та має підтримку, яка надається фахівцем або навчальною системою у тих чи інших галузях знань і практичних навичок;
- може мати конкретні цілі навчання або бути спрямованою на загальне підвищення розумово-пізнавальної й творчої діяльності;
- не обмежена географічно, може бути доступною у будь-якій точці світу;
- не обмежена часом, але, як правило, короткострокова;
- більш гнучка, ніж формальна, швидше реагує на потреби ринку;
- застосовує інноваційні методи навчання.

Заклади вищої освіти чи організації, що займаються неформальною освітою, зазвичай, не присуджують кваліфікацій і не провадять формального оцінювання навчальних досягнень учасників.

Розширення застосування неформальної освіти може бути корисним:

- для суспільства в цілому (сприяння демократизації, розвитку громадянського суспільства, громадської активності та лідерства; вирішення проблеми дозвілля молоді та осіб похилого віку);
- для формальної освіти (можливість гнучко та швидко реагувати на потреби ринку праці та послуг, задовольняючи вимоги здобувачів та роботодавців і доповнюючи освітні пропозиції);
- зростання мотивації учасників освітнього процесу, їхньої особистісної зацікавленості;
- розвиток громадянських навичок;
- виховання почуття причетності, солідарності;
- оптимальне поєднання свободи й відповідальності;
- можливість самостійного вибору часу, місця, тривалості навчання.

Завдяки інформальній освіті особистість має змогу відшукати ідентичність, пов'язану з віком, культурою та професійною діяльністю.

4. ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ ШЛЯХОМ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВИТИ

4.1. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

Право на визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти.

4.2. Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач вищої освіти досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою, за якою він навчається.

4.3. Визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті поширюється лише на нормативні дисципліни ОП, оскільки

вибіркові дисципліни здобувач може обирати самостійно з широкого переліку, що дає йому змогу вивчати те, що є для нього більш пріоритетним і бажаним, а також забезпечує формування його індивідуальної освітньої траєкторії.

Університет може визнати результати навчання, здобуті у неформальній чи інформальній освіті в обсязі 25% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання шляхом неформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (курсній роботі, контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) даної навчальної дисципліни та отримані шляхом навчання на платформах Coursera, Udemy, edX.

5. ПОРЯДОК ВАЛІДАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ ШЛЯХОМ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

5.1. Для валідації результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здобувач вищої освіти подає директору інституту:

- заяву (додаток 1);
- завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача вищої освіти у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач вищої освіти отримав під час навчання). У випадку подання зазначених документів іноземною мовою заявник подає їх переклад, нотаріально завіреним в установленому порядку;
- опис заходу неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо);
- опис змісту та результатів інформальної освіти (форма навчальної картки здобувача щодо зарахування/перезарахування навчальних результатів, здобутих в умовах неформальної та/або інформальної освіти, додаток 2).

Заяву про зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін здобувай вищої освіти подає впродовж перших 10 робочих днів від початку семестру задля того, щоб у випадку відмови у їх зарахуванні він мав би можливість пройти підготовку з відповідної дисципліни повним обсягом.

5.2. Визнання результатів навчання набутих у неформальній або інформальній освіті передбачає такі обов'язкові етапи:

5.2.1. Розпорядженням проректора з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків Університету створюється фахова комісія, яка визначає можливість, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, які були набути у неформальній або інформальній освіті.

До складу фахової комісії входять (не менше 3-х осіб):

- директор інституту;
- гарант освітньої програми, за якою навчається здобувач;
- науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання дисципліни, що пропонується до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті.

5.2.2. Комісія може рекомендувати: повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти.

Повне зарахування результатів неформальної освіти рекомендують у випадку, коли дисципліна яку вивчають, співпадає із запланованими результатами навчання (компетентностями) або має несуттєві відмінності, а також близька за обсягом і змістом (не менше, ніж на 75%).

Часткове зарахування рекомендують у тому випадку, коли дисципліну визнають не повністю, і за деякими темами необхідно додатково проводити переатестацію. У цьому випадку зарахування дисципліни здійснюється за результатами виконання індивідуального завдання, складеного екзамену або пройденої співбесіди.

5.2.3. Фахова комісія розглядає надані документи, проводить співбесіду із здобувачем та/або перезараховує результати навчання, або призначає атестацію.

5.2.4. Фахова комісія приймає до уваги результати неформального навчання та може присвоїти кредити з дисциплін, що відповідають вимогам відповідної освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей.

Фахова комісія визначає змістовну відповідність результатів неформального навчання та навчальних дисциплін, керуючись переліком компетентностей і результатів навчання, досягнення яких передбачене освітньою програмою здобувача.

На основі робочої програми (силабусу) навчальної дисципліни комісія визначає обсяги перезарахування в кредитах ЄКТС.

5.2.5. Фахова комісія визначає метод оцінювання результатів навчання, відповідно до робочої навчальної програми. Здобувачу надається можливість ознайомитися з робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Якщо робочою навчальною програмою передбачено виконання письмової роботи з даної дисципліни (курсової роботи), то здобувача ознайомлюють із переліком тем письмової роботи. Також здобувача ознайомлюють з критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів.

5.2.6. Підсумкова оцінка зазначається згідно документа здобувача, що підтверджує участь у заході неформальної освіти. Комісія в обов'язковому порядку визначає підсумкову оцінку за її відсутності у документі (сертифікаті, свідоцтві тощо).

У випадку відсутності підсумкової оцінки комісія проводить контрольний захід.

5.2.7. Фахова комісія надає п'ять робочих днів для підготовки здобувача вищої освіти до підсумкового контролю (з кожної навчальної дисципліни) та 10 робочих днів для написання письмової роботи (за необхідністю).

5.2.8. Підсумковий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену. Фахова комісія виставляє підсумкову оцінку за прийнятою в Університеті шкалою ЄКТС. За підсумками роботи фахова комісія складає протокол, у якому міститься висновок про повне/часткове зарахування чи незарахування відповідної навчальної дисципліни.

У випадку прийняття рішення про повне зарахування здобувач вищої освіти звільняється від вивчення перезарахованої дисципліни. Під час повного зарахування

результатів неформального навчання зберігають раніше отриману оцінку навчальних досягнень здобувача вищої освіти (якщо така відображена в документах).

5.2.9. За наявності сертифікату відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти з освітнього компонента «Іноземна мова» на рівні В2 та вище обов'язкової частини навчальних планів усіх спеціальностей усіх рівнів перезараховується з підсумковою оцінкою «відмінно» за шкалою ЄКТС.

5.2.10. Якщо здобувач вищої освіти під час екзамену отримав менше 60 балів, то йому не зараховуються результати навчання у неформальній або інформальній освіті.

5.2.11. У випадку прийняття фаховою комісією рішення про зарахування навчальної дисципліни в цілому, відповідальний співробітник навчально-методичного відділу інституту вносить до навчальної картки здобувача вищої освіти: назву зарахованої дисципліни, загальну кількість годин/кредитів, підсумкову оцінку та зазначає підставу для перезарахування (номер протоколу). Якщо зарахуванню підлягають окремі розділи чи теми - результати атестації заходу неформальної освіти в обов'язковому порядку враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни. У разі продовження навчання підставою для зарахування (незалежно від курсу та семестру навчання) є відповідні рішення фахової комісії, які затверджуються наказом керівника закладу.

5.2.12. У разі негативного висновку комісії щодо визнання результатів неформальної чи/та інформальної освіти здобувач вищої освіти має право звернутися із заявою про апеляцією до ректора Університету. Ректор своїм наказом створює апеляційну комісію у складі проректора з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків, директора інституту та науково-педагогічних працівників випускової кафедри, які не входили до складу фахової комісії, представника студентської колегії Університету.

Апеляційна комісія за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення, яке затверджується керівником уповноваженої установи.

5.2.13. Підставою для анулювання результатів валідації, яка здійснюється відповідно до цього Положення, є подання здобувачем недостовірних відомостей або порушення в процесі валідації.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набирає чинності з моменту введення його в дію наказом ректора Університету згідно із рішенням Вченої ради Університету про затвердження.

6.2. У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

Додаток 1**Здобувача ступеню вищої освіти**

 (бакалавр, магістр, доктор філософії або доктор наук)

 групи _____
 (аббревіатура групи)

 (прізвище, ім'я, по батькові здобувача освіти)
ЗАЯВА

Прошу перезарахувати результати навчання, отримані мною у неформальній / інформальній освіті навчальної дисципліни _____ кількість кредитів ECTS _____, оцінка. _____
 (назва дисципліни)

Результати навчання отримані мною під час вивчення

 (онлайн або очного курсу, у т. ч. курсу іноземної мови; стажуванні, участі у програмі неакадемічних обмінів; участь у програмі академічної мобільності; участі у конференції, конкурсі, олімпіаді, тренінгу, семінарі, майстер- класі, бізнес-школі тощо)

Копії документів, що підтверджують результати участі у заходах неформальної /інформальної освіти, мною додаються:

 (свідоцтво, диплом, сертифікат тощо)

 (найменування закладу (підприємства, установи, організації) що видав документ)

Дата подання заяви: _____

_____ Підпис здобувача освіти

Додаток 2

Форма навчальної картки здобувача щодо зарахування/перезарахування навчальних результатів, здобутих в умовах неформальної та/або інформальної освіти

Найменування суб'єкта освітньої діяльності, що видав документ про неформальну освіту			
Найменування документа та його обліковий запис**	Найменування програми (курсу, теми, модуля тощо)	Обсяг (тривалість) програми	Результати навчання (їх опис)
	1.	1.	1.
			2.
		2.	
	1.	1.	1.
			2.

* У разі декларування результатів навчання здобутих шляхом інформальної освіти зазначається слово «самоосвіта».

** У разі декларування результатів навчання здобутих шляхом інформальної освіти позиція не заповнюється.

Підпис, прізвище, ініціали заявника: _____

Дата заповнення та подання освітньої заяви: _____

Розробники:

Муранова Н.П. — проректор з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків;

Оліфіра Л.М. — заступник директора Центрального інституту післядипломної освіти з навчальної роботи;

Безнос О.А. — завідувач відділу моніторингу якості вищої освіти.